

בדיקת ייתכנות של גידול תות - שדה בבית צמיחה

בדרום רמת הגולן

אבני איתן 1-2000 (דו"ח ראשוני)

מ. לוי, מ. כצנלסון, צילה דביר - אבני איתן - מו"פ צפון.
ש. גרף, נ. גנאים - שה"מ.

מבוא

בדרום רמת הגולן קיימים כמה עשרות דונמים של בתי צמיחה שגידלו בהם בעבר פרחים, בעיקר ורדים. במסגרת חיפוש גידולים חלופיים לבתי צמיחה אלו, הוצע לבדוק את גידול תות השדה במצע מנותק מוגבה, ועל ידי שילוב של שתילים המושרשים באזור קר יחסית עם האקלים הסתווי הממוזג של דרום הגולן לקבל הבכרה בקטיף התות.

שיטות וחומרים

בבית צמיחה מחומם בתחנת הניסויים אבני איתן בשטח של כ- 200 מ"ר הותקנה מערכת לגידול תות שדה מוגבה, שכללה תבניות קלקר באורך 102 ס"מ וברוחב ועומק של 15 ס"מ. ממולאות במצע קוקוס שניתלו בעזרת חוטי ברזל לגובה של כ- 1.5 מטר, במרווח של כ- 0.5 מטר בין שורות התבניות. התבניות הונחו על מרזב של מתכת מגולוונת שהוליך את מי הנקז לתעלת איסוף המוליכה אותם מחוץ לחממה. יחורים של תות - שדה זן 328 = תמר הושרשו בסוסיא, באבני איתן, בתחנת הניסויים בפיכמן אשר בצפון רמת הגולן בגובה של כ- 1000 מטרים ובשדה בוקר. היחורים שהושרשו באבני איתן ופיכמן נרכשו במשתלת שדה בוקר.

תכנית הניסוי היתה של בלוקים באקראי ב- 6 חזרות.
הניסוי בוצע ב- 2 מועדי שתילה:

מועד א' - ב- 7/9/00 בו נשתלו שתילים של הזן 328 שהוכנו באבני איתן, פיכמן ומשתלת סוסיא.
מועד ב' - ב- 25/9 בו נשתלו שתילים של אותו זן שהוכנו באבני איתן, פיכמן ומשתלת סוסיא ושדה בוקר.

במהלך הגידול הושקה השטח ודושן בהתאם להמלצות הדפון בהוצאת שה"מ ל"גידול תות שדה במצע מנותק מוגבה בבתי צמיחה".

הריסוסים להדברת מזיקים ומחלות היו בהתאם לתכשירים המותרים לשימוש בלבד. כאשר המחלה הבעייתית היתה קמחון והמזיק העיקרי היה אקרית אדומה.

האבקה נעשתה על-ידי דבורי בומבוס של "שדה אליהו".

קטיף הניסוי בוצע מ- 2 מטר תבנית מכל חזרה ומויין ונשקל לפי סוג א' וסוג ב'.

תוצאות - טבלאות מצורפות.

טבלה א' - יבול תות שדה זן תמר (328) במועד שתילה א' 7/9/00

יבול סוג ב' ק"ג / מ"ר					יבול סוגי א' ק"ג/מ"ר					מקור
סה"כ	מרץ	פברואר	ינואר	דצמבר	סה"כ	מרץ	פברואר	ינואר	דצמבר	השתילים
0.8 ב	0.2 ב	0.1 א	0.2 א	0.3 ב	4.3 א	1.6 א	0.9 א	0.7 א	1.0 א	א. איתן
1.1 אב	0.2 ב	0.2 א	0.3 א	0.4 ב	4.7 א	1.6 א	1.0 א	1.0 א	1.1 א	פיכמן
1.3 א	0.5 א	0.2 א	0.1 ב	0.5 א	4.2 א	1.1 א	1.3 א	0.7 א	1.1 א	סוסיא

מספרים המלווים באותיות זהות דומים מבחינה סטטיסטית במובהקות 0.05 . הניתוח הסטטיסטי הוא בטורי הנתונים.

קטיפה הניסוי התחיל בסוף נובמבר. הסיבה העקרית לפירות סוג ב' היתה נגיעות במחלת הקמחון שהגיעה עם השתילים בעיקר מאבני איתן ופיכמן וניגעה קשה את הפירות, בעיקר בקטיפים בחודשים הראשונים. ניתן לראות שאין הבדל ביבולי החלקות מהמקורות השונים של השתילים. ובחלקות שנשתלו בהם שתילים מאבני איתן וסוסיא היתה פחיתה ביבול בקטיפי ינואר ואילו בחלקות של שתילי פיכמן אין פחיתה ביבול בקטיפי ינואר. במרץ היתה עליה משמעותית ביבול חלקות שתילי אבני איתן ופיכמן.

מחלקות שנשתלו בשתילי סוסיא היה יותר תותים סוג ב' במובהק בהשוואה לחלקות של שתילי אבני איתן.

טבלה ב' - יבול תות שדה זן תמר (328) במועד שתילה ב' 25/9/00

יבול סוג ב' ק"ג / מ"ר					יבול סוגי א' ק"ג/מ"ר					מקור
סה"כ	מרץ	פברואר	ינואר	דצמ'	סה"כ	מרץ	פברואר	ינואר	דצמבר	השתילים
0.8 א	0.2 ב	0.2 א	0.2 א	0.2 ב	4.6 אב	1.7 א	1.0 א	0.8 א	1.1 ב	א. איתן
0.7 א	0.2 ב	0.2 א	0.2 א	0.1 ב	4.2 ב	1.6 א	1.1 א	0.6 אב	0.9 ב	פיכמן
0.8 א	0.3 א	0.1 א	0.1 א	0.3 א	4.95 א	2.1 א	0.7 א	0.45 ב	1.7 א	סוסיא
0.7 א	0.2 א	0.1 א	0.2 א	0.2 ב	4.05 ב	1.8 א	0.7 א	0.55 אב	1.0 ב	ש. בוקר

הניתוח נעשה לפי טורים.

מספרים מלווים באותיות זהות אינם נבדלים סטטיסטית במובהקות 0.05.

בקטיפים של חודש דצמבר בלטו החלקות של שתילי סוסיא ביבול גבוה במובהק משאר חלקות השתילים ממקורות אחרים. אולם בקטיפי ינואר היתה ירידה מובהקת במשקל הפירות שנקטפו בעיקר מחלקות שתילי סוסיא. במרץ היתה עלייה ברמת היבול הנקטף בכל החלקות. יבול סוג ב' היה נמוך יחסית בגלל פחיתה ברמת הקמחון במועד זה.

סיכום

לא נתקבלה הבכרה ברורה כתוצאה משתילה מוקדמת של שתילי התות מאותם מקורות. אולם יש לציין שאיכות השתילים מפיכמן ואבני איתן היתה ירודה בהשוואה לשתילי סוסיא.

כמו כן כדאי לציין את היבול הגבוה שהתקבל בשתילות המועד השני מחלקות שנשתלו בשתילי סוסיא ואת הירידה הדרסטית בכמות היבול שהיתה בחלקות אלו בחודשים ינואר-פברואר.

ניתן לציין שיחסית ליבולים המושגים מאזורים אחרים היה היבול שנקטף בניסוי זה נמוך ויתכן שהוא נובע מהתחלת חימום מאוחרת מידי.